

Közzétételi díj helyben:

Egész évre . . . . 8 frt
Félévre . . . . . 4 frt
Negyedévre . . . . 2 frt
Vidékre 1 forinttal több.

Hirdetési díj:

Egész oldal . . . . 20 frt
Fél oldal . . . . . 10 frt
Negyed oldal . . . . 5 frt
Mindenfelül minden hirdetésnél
30 kr kincst. illeték fizetendő.

SZABADSÁG.

MEGJELENIK HETENKINT HÁROMSZOR:
VASÁRNAP, SZERDÁN és PÉNTEKEN.

Egyes szám ára 10 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII-ik kör, Virág-utca
237. házszám.

Ugy a köziratok, mint a hír-
setések ott vettek fel.

„Nyilttér“ sora 15 kr.

Kisebb hirdetéseknel
minden szó után 5 kr és
a kincstári illeték szá-
mítottatik.

Ötven év előtt és ma.

Palics, 1893. augusztus 29.

A tóparton szikso seprés, szállító pa-
rasztszekerek, körül nádas s itt-ott egy
leskelődő vadász kopója és kovás puská-
jával a düledező partokon. A környék
itt-ott kopár, sívó-futó homok, egy szál
fa és árnyék nélküli portenger, ahol tá-
jékozódni csak a telet-nyarat künn töltő
pásztorember képes s ahol zivatar előtt
völgy, zivatar után domb emelkedik.

Ez volt Palics képe ma ötven esz-
tendeje.

Hogy Palics valaha arra a pontra
emelkedjék, ahol ma áll, azt abban a
régii időben senki még csak álmodni sem
merte.

Kuluncsics István polgármester és ak-
kori gazdasági főnök úgy környeze-
tének villant meg agyában az a szikra,
mely Palicsot mai helyzetére emelte,
amikor ugyanis elhatározták a mai „to-
rony alatt“, hogy talán jó lenne egy kis
árnyékot teremteni a piszkos és gazos
tóparton, ahol a fürödni akaró közönség
vetkező helye legfeljebb egy a nap elé
állított kocsii árnyéka volt.

A javaslat elfogadtatott és 1842. év
őszén, 1843. év tavaszán s végre 1843.
év őszén, tehát három cikluson keresz-
tül készen volt a mai erdő tóparti ré-
szének nyárfás területe.

És ez az erdőreszlet áll ma is.

Az érdem nevezett polgármester mel-
lett az akkori műkertészt Morava Jánost
illeti meg, kit még a mai fiatalabb kor-
ból is sokan ismertek.

Ma ötven esztendeje tehát Palicson
már állottak a sétatob vastagságu cseme-
ték, melyekből ötven év mulva fejlődött
az a gyönyörű park, mely ritkítja pár-
ját fél Magyarországon, ámbar igaz, hogy
a parknak a vasut felé terülő legnagyobb
része csak 1861 és 62-ben szerveztetett.

Emeljünk kalapot elődeink előtt s ha
mással nem, ünnepeljük meg az ötven
éves palicsi jubileumot azzal: vésessük
márvány táblába azoknak a neveit, kik
sivár talajon, a kis alföldi Zaharában a
mai oázis teremtését megkezdték.

Eljen legalább emlékezetük közöttünk!

Jókai ünnep városunkban.

Folyó hó 27-én tehát mult vasárnap
Mamuzsich Lázár polgármester elnökle-
te alatt egy városi képviselőkkel álló érte-
kezlet tartott Jókai Mór félszázados író-
ságának megünneplése tárgyában. Az ér-
tekezlet megállapodása folytán a váro-
tanács a szeptemberi közgyűlés elé a kö-
vetkező programot terjeszti:

A koszorús költőt a törvényhatósági bi-
zottság Szabadka sz. kir. város diszpolgá-
rává választja és az erről szóló oklevelet
egy 5 tagból álló küldöttség Jókainak Bu-
dapestben nyújtja át. A város közönsége
Jókai összes műveit két példányban a
közkönyvtár és a gimn. ifjusági könyvtár
részére megrendeli. Megszavaz száz kor-
onát aranyban oly két középiskolai tanuló
részére, kik Jókai írói működését legszebb
írásbeli dolgozatban méltányolják. Továb-
ba „Jókai-alapítvány“ czimen kétezer ko-
ronás alapítványt szavaztak meg, mely-
nek kamatait évenként oly gimnáziumi nö-
vendékek kapják, kik a magyar nyelv és
irodalom terén a legjobb előmenetelt ta-
nusítják. Az orsz. jubileum napján Sza-
badka is rendkívüli diszközgyűlés lesz
melynek egyedüli tárgya Jókai megün-
neplése és melyre a törvényhatósági bi-
zottsági tagokon kívül a tanintézetek,
társulatok és a nőegyletek képviselői is
meghivatnak. Ezen alkalommal ünnepi
beszédet Vojnich Félix városi főjegyző
mond. A városi iskolákban aznap szünet
lesz. A város egyik diszesebb s nagyobb
forgalmu utvonalat Jókai nevével nevezik
el. Az orsz. „Jókai alapítvány“ hoz való
hozzájárulás kérdésében a tanács csak ak-
kor fog javaslatot tehetni, ha az erre vo-
natkozó felhívást a központi Jókai-bizott-
ság vele közölni fogja.

Ez mind szép dolog, a mozgalomhoz
csatlakozunk s örvendünk, hogy Szabadka
város törvényhatósága is ez egyszer meg-
embereli magát és csatlakozik az országos
mozgalomhoz.

Azonban:

A lengő diszszáslók közé Szabadka egén
egy fekete folt szövődik be mint egy kér-
dőjel, melyből ez a kérdés olvasható ki:
— és Kossuth Lajos?, melyre feleletül az
ünnepi zászlók Jókai diszoklevele mellett
azt zúgják kislelkű intező férfaink fülébe

**Kossuth Lajost Szabadkán nem is-
merik!** . . . .

Es erre azt hisszük Jókai maga sem
lesz büszke.

Az éber polgármester.

Kell is hogy éber legyen! Kell, mert
egy nagy város élete és vagyona, de kü-
lönösen az öszszgazdálkodásra is fel kell
ügyelnie.

Hogy a polgármester mindig résen van
hogy a polgármester a tett embere és szí-
vén viseli a polgárság érdekeit lépten
nyomon, azt bizonyítja a f. évi august.
hó 14-iki kelettel 2951/893. sz. a már kia-
dott következő felhívás:

„Az 1892. évi XV. t. cz. 3-ik §. sza-
kaszának rendelkezése szerint, azon szől-
őtulajdonosok, kik szeszitalok kimé-
résével, vagy kismértékben való elárusítá-
sával nem foglalkoznak, abban a kedvez-
ményben részesülnek, hogy saját termésü
boraiktól a házi szükségletre szánt bor-
mennyiség után italadó fejében, és pedig:

Bor és mesterséges bor után 6 frt 35
kr. helyett 3 frt 35 krt. Bor, must és szől-
ő czeffre után 4 frt 70 kr. helyett 2 frt
52 kr. illetéket tartoznak fizetni az eset-
ben, ha a kedvezmény igénybevétele cél-
jából f. évi szeptember hó 15-ig bezárólag
legkésőbb azonban a szüret megkezdéseig
a tekintetben igényüket bejelentik.

Az 1892. évi XV. t.-cz. végrehajtása
tárgyában 51,015/92. szám alatt kiadott
utasítás 26. §-ával rendelkezése szerint, ha
a kedvezményes adózásra igényt tartó
szőlőtulajdonos egész bortermését házifo-
gyasztásra kívánja fölhasználni, köteles
abban az esetben, ha termése az 5 hektol-
itert meg nem haladja, az egész mennyi-
ség után, a bortermés szokásos felvétele
alkalmával azonnal lefizetni.

Az a szőlősgazda ellenben, kinek ter-
mése az 5 hektolitert meghaladja, valamint
az is, aki termésének egyrésztét nagyban,
vagyis legalább 50 lit. tévő mennyiségben
óhajtja elárusítani, szemleivet nyer, s az
adót, a mennyiben adómentes leszámítás-
nak helye nem volna, a két havonként
megejtendő rendes leszámolások alapján
fizeti.

Felhivatnak ennél fogva a város köztör-
vényhatóságának területén lakó szőlőt-
tulajdonosok, hogy amennyiben a fentemli-
tett kedvezményt igénybe venni óhajtják,
f. évi szept. hó 1-től szept. hó 15-ik nap-
jáig, legkésőbb azonban a szüret megkezdé-
seig igényük bejelentése végett, az an-
nak elfogadásával megbízott hatósági köze-
geknél annyival inkább jelentkezzenek, mi-
vel a később jelentkezők kedvezmény irán-
ti igényei figyelembe vétetni nem fognak.

Figyelmeztetnek végül a jogkedvezményt
igénybe venni kívánók, hogy a részükre
kiszolgáltatót igázolványt őrizték meg,
s annak idején kívánatra mutassák fel.“

Ez ellen a „felhívás“ ellen már csak
nem lehet panasza senkinek, annál kevés-
bé, mert „hirdetés“ alakjában megjelent ez
a helyi lapokban is —

Szegeden;

lévén az azt kibocsájtó Dr. Lázár, de nem
Mamuzsich Lázár a szabadkai, hanem a
szegedi h. polgármester.

A fürdők rendjéről, tekintettel Palicsra.

A belügyminiszter a fürdő ügyet egy körrendeletével újabb szabályozás alá vonta. Ezen körrendeletben egyfelől egészen új intézkedések foglaltatnak, tartalmazza az másfelől a fürdőrendészet iránt eddig elszórtan kiadott intézkedések rendszeres egybefoglalását.

A körrendelet három külön részből áll. Az első a közigazgatási és társadalmi szempontból legfontosabb rész, a fürdők és gyógyhelyek felügyeletéről szól, a második résznek különösen közegészségstatisztikai jelentősége van, tartalmazza ez mind azon szabályokat, melyek szerint minden egyes fürdő, gyógyhely viszonyairól az egységesen szerkesztett kérdőpontokra közvetlenül a belügyminiszteriumnak ez alkalommal összesen, ez után pedig az előfordult változásokról minden évben külön-külön rendszeres felvilágosítás adandó. A harmadik rész a tudomány mai fejlettségének megfelelő és praktikus szabályokat tartalmaz a források foglalására és az ásványvizek bedugaszolására nézve.

A fürdők és gyógyhelyek felügyeletéről intézkedő első rész szól a fürdőbiztosokról, akik alatt a fürdőrendészet feladatainak ellátására kirendelt hatósági közegek értendők, a fürdőorvosról és a gyógyszer-tárról.

Minden fürdőbe és gyógyhelyre a személy és vagyonsbiztonság érdekében és a vendégek nyugalma biztositása céljából az idény tartamára **fürdőbiztos** jelölendő ki.

Erre ugyan szükség van, mert nálunk Palicsra egy ember nyakába varrnak mindent, a ki legyen orvos, fürdőbiztos, rendőr, gyógyszerész, s ki tudja mi még!

A kijelölt fürdőbiztos kötelességei a következők:

1. A közbiztonság, közérkölciség és a rend fentartása.
2. A fürdővendégek bejelentésének és nyilvántartásának ellenőrzése.
3. A játékokra nézve fennálló törvények és szabályok alkalmazása.
4. A vendégek nyugalma zavaró tüntetések és csoportosulások meggátlása.
5. A hatóságilag engedélyezett fürdő, zene és gyógydíjak szabályszerű beszedésének felhasználásának és elszámolásának ellenőrzése.
6. Szintársulatok és vándorló bűvészek felügyelete.
7. Végre egyáltalában mindaz, a mi a közrend fenntartása érdekében a szolgabíróknak különben is kötelessége.

A fürdőbiztos eljárásában szükség esetén a megkívántató hatósági vagy csendőri segínyt veheti igénybe, azonban sem a tulajdonjogra, sem a vendégek szabad rendelkezési akaratára a törvénytől hátrékon kívül befolyást nem gyakorolhat, működésében pedig mindig a kellő óvatosságot, tapintatosságot kell szem előtt tartania.

Dijazást, szabad lakást vagy egyéb kedvezményeket a fürdőbiztos sem saját maga, sem családja számára a gyógyhely tulajdonosától nem követelhet s nem fogadhat el, minthogy egyebek közt az is hivatása, hogy adandó esetben a vendégek érdekeit a fürdőtulajdonos netaláni tulajdonságai ellen megvédje.

A fürdőbiztos napidijait és utiköltségeit a hatóság állapítja meg és saját pénztárából fedezi.

Hogy ez által a házi pénztár fölösleges kiadásokkal ne terheltesse s hogy másrészt a fürdőbiztosul kijelölt vármegyei tisztviselő egyéb hivatalos teendőitől a fürdő felügyelete által el ne vonassék, tartózkodása a gyógyhelyen még a fődény alatt is csak meghatározott időre szorítandó.

Ez Palicsra egész évad alatt a délután és éjjel lehetne. Reggeli vonattal a kiküldött biztos városra jöhet, délután kimehet.

Míg a fürdőbiztos főleg a közrend óra, addig a **fürdőorvos** hivatása a fürdővendégek s különösen a betegek egészségügyi érdekeinek megóvásában áll. Ennélfogva minden gyógyhelyen és fürdőhelyen orvosnak állandóan kell laknia, aki már említett kötelességén kívül az idény befejeztével a fürdő vagy gyógyhely forgalmáról, belsejéről és egyéb viszonyairól egészségrendőri s statisztikai szempontból kimerítő kimutatást tartozik összeállítani, melyet a tulajdonos vagy bérlő a törvényhatóság útján a belügyminiszteriumhoz terjeszt fel.

A gyógyszerárakat illetőleg a miniszter arra kötelezi a törvényhatóságokat, hogy önálló gyógyszerár hiányában minden gyógyhelyen kivétel nélkül, kisebb fürdőkben pedig azon esetben, ha a legközelebbi gyógyszerár két kilométernél távolabb fekszik, legalább házi gyógyszerár felállítására intézkedjék. Palicsra egy kis gyógyszerár állandóan szükséges lenne.

A **fürdőstatisztikát** illetőleg megjegyzendő, hogy az összes hazai fürdők és gyógyhelyek vendégtorgalma összehasonlítható legyen, az egyöntetűség kedvéért az állandó fürdővendégek rovatába csak azok veendőek fel, kik a fürdőtelepen legalább **egy héttig** tartózkodtak, az ideiglenes fürdővendégek közé pedig mindazok, kik egy hétnél rövidebb ideig tartózkodtak a fürdőben, de ott legalább egy éjet töltöttek. Az állandó vendégeknél külön mutató ki a férfi, a nő és a gyermek, (az utóbbiak közé csak a 15 éven aluliak számítandók), valamint a honosság is, az ideiglenes vendégeknél pedig csupán a vendég bel- vagy külföldi minőségét kell feltüntetni.

Mindez Palicsra eddig nem így eszközöltetett, jövőre azonban most már nagyobb rendre van kilátásunk!

Az országos honvédgyűlés.

A helybeli 48/9-es honvédek a Budapest f. évi szeptember 2-án illetve 5-én megtartandó orsz. honvédgyűlés ellen szinte tiltakoztak és pedig a következő indokokból:

1. A központi képviselő, illetve országos központi bizottság nem áll az országos honvédgyűlés fölött, ennek csakis végrehajtó közege; minélfogva első sorban ép arra lett volna hivatva, hogy az orsz. közgyűlés határozatát tiszteletben tartsa és végrehajtsa. Nem is volt arra feljogosítva: hogy azt önkényűleg félre tegye és az orsz. h. gyűlést Szeged helyett Budapestre hívja össze.

2. Az indokul felhozott azon érv, hogy Szeged város hatóságától meghívást nem kapott, szemben Lázár György szegedi h. polgármester és Szél György ottani 48/9-es honvéd egyleti elnöknek a lapok-

ban is megjelent nyilatkozatával, miután a valóságnak meg nem felel, figyelmet nem érdemel.

Kelt Szabadkán az 1848/9-es honvédgyűlés 1893. évi aug. 26-án megtartott választmányi üléséből.

Aláírták:

Az elnök és a jegyző.

A községi bíráskodás Szabadkán.

Panaszt panasz után kapunk. Hanyag a kezelés, önkénykedés vezeti a bírót és egész személyzetét, hetenként alig van egy nap tárgyalási nap, a mikor aztán 100 drbot a g y o n ü t a bíró, de nem dolgozik semmit.

Mi a vett panaszokat elhallgattuk, mert lehetnek azok pletykák is, vagy félre értések, a mikből sem jót sem rosszat nem akarunk következtetni.

A kinek baja van, jelentse azt a polgármester vagy a főispánnál, kell hogy elégtételt kapjon.

Most azonban egy hírlapi közlemény fekszik előttünk, melyet elhallgatni nem lehet.

A helyben megjelenő „B. Ellenőr” ugyan is a következőket írja:

„Ardaháni ítékezés. A mi mai községi bíráskodásunk olyan bizonytalan, mint a pythiai jóslat, melyből azt is kilehet olvasni, hogy harciba induló meghal, meg azt is, hogy nem hal meg. A mi mostani községi bíráskodásunk mellett sok ítékezés, ha akarom: törvényes és érvényes, ha akarom: törvénytelen és érvénytelen. Erre vonatkozólag itt van egy eklatans példa: dr. Szilasi Fülöp ügyvéd valami szivességet tett Fimpl Ferencz kefekötőnek, ki e szivesség fejében egy láda szivart ígért. Az ígéretet azonban nem teljesítette s így ez a cifraügy a békebiróság elé került a hol telperes panaszát következőleg adta elő:

— Alperes megbízása folytán egy személyes ügyében eljárva, az neki — ügyvédi honorárium fejében — egy láda szivart ígért mai napig sem váltotta be, ennélfogva kéri őt az egy láda szivar átadásában elmarasztalni.

— Községi bíró. Tessék ügyvéd urnak nyilatkoznia a szivar miútsége és mennyisége iránt.

— Felperes. Én 20 krajczárost szoktam szivni még pedig olyant, melyből egy ládában 100 drb. van.

— Községi bíró. Hallotta s mit szól ehhez alperes?

— Alperes. Az igaz, hogy én az ügyvéd urnak egy láda szivart ígérttem, de nem 20 krajczárost, hanem 1 1/2 krajczárost és azt hajlandó is vagyok néki természetben átadni.

— Községi bíró. Mit szól ehhez felperes? elfogadja-e az alperes által felajánlott szivarokat?

— Felperes. Én a községi bíró ur bölcs ítéletére bizom.

Községi bíró. Ő Felsége a király nevében ítéltetett. Alperes tartozik felperesnek 100 drb 1 1/2 krajczáros szivart 8 nap alatt különbeni végrehajtás terhe mellett természetben átadni, Indokok stb.

Az ítéletben úgy a felperes mint az alperes megnyugodott és alperes f. hó 26-án a 100 drb szivart bírói letétbe már le is helyezte. Most csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy a megítelt szivarokat ki fogja elszívni?

Ugyanezt a szivarpórt a „Sz. Hirlap,” is megénekli, szintén a bíró rovására. Nem hivatásunk a bírót védeni, mert bizony sok esetben a panaszoknak alapja is van, de ebben a szivar perben kár volt még az 1½ kros szivarokat is megítélnie, mert:

1-ször a bizonyítási eljárást meg sem kísértette egyik peres fél sem.

2-szor az ügyvédi honorárium nem szóbeli ígéreten, hanem csakis írásbeli egyezmény alapján követelhető.

Szomorú azonban a dologban az, hogy ügyvédeink egynémelyike ezután már az ajándékba ígért egy pár csirke vagy zsák krumpliért is a bírósághoz szalad.

Egy kis félreértés.

A „Szabadság” folyó 97. számában követhető hír jelent meg:

„A kolera Zentán nagy mérvben lépett föl. Hatóságunk nagyon meg van rökönnyödvé, kapkodnak most mindenfelé. Szeretnének artézi kutakat rögtönözni. Most akarnák hirtelenében pótolni azt a sok hiányt és helyrehozni azt a sok elhanyagolt dolgot, mire szakadatlanul figyelmeztettük őket, de már késő. Egyszerre helyre ütni nem lehet annyi hanyagságot. Am lássák a következményeket. Hónapok óta ki van adva a közgyűlés által az engedély artézi kut furatására. Miért nem kezdték meg eddig a munkálatokat? Mi az oka a késedelmes eljárásnak? Feleljen meg erre a polgármester ha tud.”

E hirt a Zentán megjelenő „Zentai Hirlap”, előttünk megfoghatlan okból félremagyarázta, amennyiben folyó 26. számban a következőket írja:

„A Szabadkán Szalay László A. ügyvéd szerkesztésében megjelenő „Szabadság” című újságban a következő épületes dolgokat olvassuk önmagunkról: „A kholera Zentán nagy mérvben lépett föl. Hatóságunk nagyon meg van rökönnyödvé, kapkodnak most mindenfelé. Szeretnének artézi kutakat rögtönözni. Most akarnák hirtelenében pótolni azt a sok hiányt és helyrehozni azt a sok elhanyagolt dolgot, mire szakadatlanul figyelmeztettük őket, de már késő. Egyszerre helyre ütni nem lehet annyi hanyagságot. Am lássák a következményeket. Hónapok óta ki van adva a közgyűlés által az engedély artézi kut furatására. Miért nem kezdték meg eddig a munkálatokat? Mi az oka a késedelmes eljárásnak? Feleljen meg erre a polgármester, ha tud.” A szerkesztőt korrekt embernek ismerjük, azért hát föl sem tételezhetjük róla, hogy ezeket a hazugságokat és ostobaságokat ő maga eresztette volna szélnek, hanem bizonyosan valami éretlen fickó ültette föl a különben komoly újságot. A dolog így áll: kholera — gyanus eset itt mindössze 4—5 számban fordult elő, a minek következtében a legmészebb menő óvintézkedések léptettek életbe: Artézi kutunk van vagy hat, a város maga meg tisztább mint Szabadka sz. kir. város tanácskozó diszterme. — Járvány-kórházunk teljesen fel van szerelve és tisztább, mint a szabadkai polgármesteri hivatal; a polgármestert meg éppen azért piszkálják tolyton a közgyűléseken, mert forszirozza az artézi kutakat. El sem tudjuk hát képzelni, hogy mi reszeli szomszédjainkat. Seperjenek a maguk házuk előtt!”

Nyilvánvaló a félreértés, és nincs erre egyéb megjegyzésünk csupán az, hogy

kérjük a szomszéd laptárs szerkesztőit sziveskedjenek máskor figyelmesebbek lenni, mert a fenti hír semmiesetre sem vonatkozik Zentára, melynek közigazgatásába beleszólni sehogysem volna jogunk. Abban az egyben egyetértünk: hogy „seperjünk a magunk háza előtt!” Hiszen seprünk mi eleget, de annál nagyobb lesz a piszok.

Végre kérjük a tisztelt laptárs szerkesztőségét: kegyeskedjék a félreértést b. lapja legközelebbi számában t. olvasóival ismertetni.

Közönség köréből.*)

A mi sok — sok.

A tüzoltó lovak örökösen fuvaroznak, hétfőn reggel két hintó is vitte az urakat. Egyik hintó Palicsról hozta be Skozza urat, a másik Prokess háza előtt várta gazdáját. Mind a kettő a fizetéses tüzoltókhoz tartozott. Szabad ez? Ha hirtelen tűz ütne ki, — kit fognának a kocsik elé? Hát annyira gazdátlan e város, hogy tehetnek a hivatalnokok amit akarnak? B.

Tanúgy.

— A szabadkai iskolaszék 1893. évi szeptember hó 3-án a belvárosi népiskola termében ülést tart. A tárgysorozat érdekes, de van egy kiemelkedő pontja, mely nagy átalakulás előkészítője: az igazgatási-tanítói rendszer életbeléptetése, igazabban a népnevelési törvény gyakorlati érvényesítése. Több személyes ügy is nyer elintézését: Hoffmann Gy. — Karácsonyi Berta, — Varga Lukács, — Kiss Gizella, — Patásné stb. kérelmei.

— A szabadkai főgymnasiumban a felvételi javító és pótló vizsgálatok aug. 29—31. napjain tartatnak, szeptember 1—3. napjain pedig a tanulók felvétele és beírása történik. A felvétel az I. osztályra jelentkező növendékeknél, ha a népiskola IV. osztályt nem végeztek el, felvételi vizsgálat alapján a többi osztályokra az előbbi osztályokról szóló bizonyítvány felmutatása mellett történik. Mivel az 1893. évi június hó 19-én 22,436. sz. a. kelt min. rend. szerint az egyes osztályokba 63—68 tanulónál több föl nem vétethetik, felhivatnak azon helybeli szülők, a kik gyermekeiket felvétetni ohajtják hogy őket szept. 1—2. napjain beírassák, mert szept. 3-án a még üres helyek vidékiek által fognak betöltetni, miért is a később jelentkező helybeliek a felvétel megtagadását önmaguknak tulajdonítsák. Minden tanuló személyesen s rendszerint atyja vagy gyámja kíséretében s keresztlevéllel, illetve születési bizonyítvánnyal tartozik az igazgatóságnál jelentkezni. Szabadka, 1893. ugy. 27. Az igazgatóság.

SPORT.

A szabadkai löverseny f. hó 27-én óriási nagyszámú közönség részvéte mellett következő eredménnyel folyt le:

I. Egyesületi díj: 1000 k. I-nek, 200 k. II-nak. Távoleság 2000 méter.

Futott 6 ló, és pedig: Eber János főhadnagy 5 éves „Villám”-ja 71 klgr. te-

*) E rovat alattiak díjmentések szerk.

herrel, Vujkovics Czviin György 4 éves „Remény”-je 77½ kilóval, Nagy Ákos főhadnagy 5 éves „Pipacs”-a 73 kilóval, Vojnits Sándor 5 éves „Babér”-ja 71 kilóval. (lovagolta gr. Batthyány főhadnagy) Kröll Nándor főhadnagy 5 éves „Almansor”-ja 72 kilóval, (lovagolta Blaschke főhadnagy. Elsőnek nagy könnyedséggel beérkezett Nagy Ákos, másodiknak Gr. Battyány, harmadiknak Vujkovits Cz. István és negyediknek Eber főhadnagy.

II. Szabadka város díja: Díj 800 k. I-nek, 150 k. II-nak, 100 k. III-nak. Távoleság: 1600 méter.

Futott 4 ló és pedig: Vujkovits Cz. György 4 éves „Csipké”-je 70 kilóval, Bogesics Félix 4 éves „Tápió”-ja 70½ kilóval, (lovagolta Dobó István) Vojnits Simon 6 éves „Parducz”-a 70 kilóval, (lovagolta Dr. Vojnits Lajos) és Vojnits Simon 5 éves „Csilla”-ja 70 kilóval, (lovagolta Rohonczy Lőrinc.) Elsőnek Dr. Vojnits Lajos, másodiknak Dobó István, harmadiknak Vujkovits Cz. György és negyediknek Rohonczy érkezett be.

III. Lótenyésztő mezei gazdák versenye. Díj: 300 k. I-nek, 100 k. II-nak, 50 k. III-nak. Távoleság 1200 méter.

Futottak: Peics T. Antal 7 éves „Exact”-ja, Vukov Márk Istvánffy 3 éves „Taurus”-a, Vujkovits Cz. György 4 éves „Csipké”-je és Polyákovics János 3 éves „Tüzes”-e, melyek ugyan ezen sorrendben beérkeztek.

IV. Hölgyek díja. Díj: Tiszteletdíj I-nek, tétel II-nak, távoleság: 1800 méter.

Futottak: Rupp János főhdn. 5 éves „Marietta”-ja 74 kilóval, Rohonczy Lőrincz 5 éves „Hableánya” 71 kilóval, gróf Szirmay Sándor főhdn. 3 éves „Rajongó”-ja 79 ½ kilóval, ugyanennek 6 éves „Forgószél”-je 74 kilóval (lovagolta Báró Vécsey.) Harkányi Andor 4 éves „Fanatica”-ja 77 kilóval (lovagolta Horty főhdn.) Geiszt Gáspár 4 éves „Vica”-ja 75 kilóval (lovagolta Lázár főhdn.) és Vojnich Sándor 4 éves „Bibic”-e (lovagolta Battyány gróf.) Elsőnek Honty, másodiknak Lázár, harmadiknak Br. Vécsey.

V. Gátverseny. Díj: 600 k. I-nek, 200 k. II-nak, távoleság 2400 méter.

Futottak: Harkányi Andor 4 éves „Fanatica”-ja 69 kilóval, (lovagolta Gróf Battyány) Dedinszky Miklós tiszthelyettes 6 éves „Üstökös”-e 72 kilóval, Müller Mátyás hadn. 5 éves „Usus”-a és Geist Gáspár 4 éves „Vica”-ja 70 kilóval (lovagolta Lázár főhdn.) Elsőnek beérkezett Gróf Battyány, másodiknak Lázár főhdn., harmadiknak Müller, Dedinszky nem indult.

VI. Nyeretlenség verseny. Díj: 400 k. I-nek, 200 k. II-nak, távoleság 1400 méter.

Futottak: Rohonczy Lőrincz 5 éves „Midnight”-ja 71 kilóval, Vojnich Sándor 4 éves (csipős) „Virág”-ja 70 kilóval (lovagolta Gr. Battyány) Vojnits Lajos 4 éves „Mátka”-ja 70 kilóval és Törley Gyula 4 éves „Patkó”-ja 70 kilóval (lovagolta Nagy Ákos főhdn.) Elsőnek Rohonczy nagy könnyedséggel érkezett be, másodiknak Vojnits Lajos, harmadiknak Gr. Battyány és negyediknek Nagy Ákos.

HIREK.

— Országos vásár. Vasárnap szeptember hó 3-án tartatik meg a szabadkai szeptemberi vásár azonban a hasított kőrma állatok felhajtása be van tiltva.

— A napokban tartott orsz. tanácsülés választmányába megyénkből csupán két tag választott be és pedig Zentától: Czehe Győző, Szabadkáról pedig Szántó Edéné. Ez utóbbi élénk részt vett az értekezleteken és több tárgyhöz komolyan hozzászólt.

— A „Szabadkai Hírlap“ méltatlankodik azért, hogy mi előbb közöltük eme lap szerkesztése körül beállandó változást mint ő maga. Sajnáljuk a „szerkesztésért felelős“ Székelyt, hogy emlékező tehetősége a legutóbbi időben, de különösen mióta volt nyomda-vezetője oly sok gondot és bajt okozott neki, annyira csökkent, miszerint elfelejtette, hogy ezt a hirt ő személyesen adta át lapunk egyik munkatársának közlés végett. Arról azonban az illető nem tehet, hogy a „Szabadság“ pénteken is megjelenő, a szerkesztő nem várt e hír közlésével addig míg a „Hírlap“-ban is megjelenik. Különben nem reflektálunk a „kakukkoskodás“-ra mert már több ízben kijelentettük, hogy mi Székelynek hónapokon keresztül tartó cikkezhetésre adatokkal szolgálni nem akarunk. Ezzel végeztünk.

— Figyelmeztetés. Ifj. Vojnits Máté épülfélfelben levő kétemeletes házána a föld. ből kiemelt különféle anyagok minden támasz nélkül annyira össze vannak halmozva, hogy Isten csodájával határos szerencse lesz, ha földomlás nem fog történni és emberélet nem fog áldozatul esni. Ajánljuk ezt az építész-vállalkozó, de egyúttal a városi építész-mérnöki hivatal és a rendőrség figyelmébe.

— A rendőrségnek. A vasuti „átjáró“, illetve a Szegedi-uti vámház előtt létező tunel alatt, talán helyén való lenne éj idejében világító lámpákat alkalmazni. A személyi forgalom ott napról napra nagyobbodik és a személyi közlekedés teljesen bizonytalan. Valóságos csoda, hogy az orvítamadók eddig ki nem használták a mesterségükre annyira kínálkozó sötét helyet. Maga a tunel is annyira ronda, hogy valóságos kolerafészkek. Talán nem ártana minden héten legalább is háromszor kisépertetni és desinficiálni.

— Rendőrkapitány ur! Csak nemrég figyelmzettük arra a botrányos dolgokra melyeket lovas rendőreink egynémelyike a legélénkebb utcák kocsmáiban hetivásáronként véghez visznek. Ugylátszik azonban, hogy a rendőrkapitány figyelmzettetésünket egyáltalán ignorálja, vagy a mi még valószínűbb hogy erre a külső rendőröknek talán „felsőbb“ rendeletre engedélyt is adott. Folyó hó 28-án történt hogy két lovas rendőr a szerdahelyi utcai Szuvajcsics-féle kocsmában olyan botrányt csinált, hogy őket egy száll ludasi paraszt ember az ott volt városi 25. számú rendőr szeme láttára és nagyszámú gyönyörködő néző publikum jelenlétében leteperte. A rendőrök kerekét oldottak, a ludasi hős tovább folytatta garázdálkodását. A városi rendőr pedig még most sem intézkedett. Mit jelentsen ez?

— A villamos vasut. Jövendőlésünk kezd beteljesedni. A sinek össze vannak halmozva, a talpfákat is szállítják s így meg lesz nemsokára a villamos vasut, de csak a z ut. Hogy mikor lesz átadva a forgalomnak s milyen akadályok merülnek még föl addig, azt előre meghatározni nem lehet, mert sok dolog van még há-

ra. De csak hadd csinálják, kívánatos, hogy minél előbb kész legyen.

— Különös vendég fordult meg f. hó 26-án este a „Bárány“ vendéglő éttermében. A 6 órai bpesti gyorsvonattal érkezett másodmagával, közvetlen a fenti szállodába hajtatott, hol lármás magaviselete által magára vonta a közönség figyelmét. Nyomban „Mumm“-ot hozatott magának és utitársával egyetemben ezt el is fogyasztották. Majd több — amint látszik — régi ismerőse sorakozott köré és hangos társalgás közben elérkezett el a vacsora ideje, midőn az ismeretlen vacsorát rendelt és pedig a legfinomabb ételeket és csemegéket, még egy Mummot. De ekkor kihívó magaviseletével már annyira magára vonta a jelenvoltak figyelmét, hogy a közönség, de különösen a katonatisztek tiltakozni kezdtek ez ellen és pajtásai szinte megrestellvén a dolgot, a faképnél hagyták. A pinczerek egyre hordták le az asztalról a még érintetlen maradt drága ételeket, csemegét, finom borokat; a vendég fájó szívvel nézte végig mindezt, míg végre, mikor látta, hogy a megkezdett „Mumm“-ot is elakarják vinni, nyalábra kapta a palackot és a közönség derültsége közt kisétált. Senki sem tudta megmondani ki az idegen. A legközelebbi újvidéki vonattal elutazott.

— Búcsúzó. Sztróke B. Vilmos a helyb. izr. hitközség volt főkántora, Szabadkáról történt eltávovása alkalmával, számos barátai és ismerőseitől személyesen búcsút nem vehetvén, ez uton mond mindezeknek: „szives istenhozzád“-ot.

— Hymen. Schönfeld Izidor fiatal kereskedő jegyet váltott Stern Fülöp kis-hegyesi lakos leányával Riza k.-a.-nyal.

— Üllőre volt szüksége. Furcsa lopás történt f. hó 27-én éjjel Werle Pál 4-ik körli lakatos mester házána. A szomszédos 1 1/2 meter magas kerítésen keresztül hatolt be hozzá egy ismeretlen tettes és műhelye ajtaja előtt felállított 127 bécsi font súlyú 57 frtot érő üllőjét elemelte. Gyauja egy kovács mesterre irányult. A nyomozás megindított.

— A Palics gyermekei. Süti István szeged-átokház pusztai lakos 12 éves Pista és 10 éves Pali gyermekei nyaralni jöttek a Palicsra. Egész nyáron át itt tartózkodtak, villát is építettek maguknak a park sűrűségében, még pedig oly helyen, hogy azt mindedig soha senki fel nem fedezte. Gál rendőrbiztosnak azonban feltűnt a két kis nyaraló magaviselete, kérdőre vonta őket s kivallották, hogy az egész szeged-átokház területén tölthették. Meg is mutatták

tartózkodási helyüket, a hol a rendőrség több tárgyat talált, melyeknek beszerzési forrását megjelölni nem tudták. A két fürdővendég hazatolonczoltatott.

— Az ómoroviczai ifjúság f. hó 28-án jótékonycélu zártkörű táncvigalmat rendezett a nagyvendéglő fényesen felszerelt termében, mely táncvigalom egyike volt az Ómoroviczán rendezett legsikerültebb mulatságoknak. Az előkelő közönség oly nagy érdeklődést tanusított, hogy a megjelentek nagy száma miatt két négyest kellett egymás után rendezni. (Valószínűleg helyszűke miatt. Szerk.) A jókedvű fiatalság virradat felé távozott.

— Mindenféle. A H.-Mezővásárhelyi családfőfia Diószegi Flórián követte el. Baltával agyonütötte édes apját, mostoha anyját és öt testvérét. — A nagyváradi „Szabadság“ s. szerkesztőjének ballabát valószínűleg amputálni kell a rajta elkövetett merénylet miatt. — Martonoson tegnapelőtt Józsi Mladent választotta meg a szerb hitközség lelkészévé. — Csátár Zsigmond az országosan ismert volt orsz. képviselő halálos ágyán esküdött örök hűséget gazdasszonyának. — A budapesti egyetemen a beiratkozások szept. 1-től szept. 12-ig tartanak.

NYILT-TÉR.*

Univ. Medic.

Dr Putsay György

ORVOSTUDOR

gégész, fogorvos.

Rendel: d. e. 9—11-ig, d. u. 2—3-ig.

Lakik Gőzfürdőnek átellenében, Vermes ház.

* E rovatban közlöttekért nem felelős a szerk.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos

SZALAY LÁSZLÓ A.

üggyvéd.

Dr Heiszler J. orvostudor

viz-gyógyintézete

Szabadkán, (ártézi-gőzfürdőépület.)

Kitűnő eszköz a test erősítésére, az idegek edzésére és a megbetegedési hajlam csökkentésére.

Sikeressé teszi a testgyógyítást az ideggyógyítás, az ideggyengeség, Hypochondia, Hysteria, Epilepsia, hüdéri és görcsös állapotok, almatlanság, nemi gyengeség, (Impotentia.) vérszegénység, vértörődés, aranyér és görvélyes bajoknál, továbbá idült légzőszervi és emésztési bántalmaknál, nemkülönben csúszos és köszvényes bajoknál kiváló gyógyhatásu.

Villanyozás, Massage.

?—20

Máriacelli Gyomor-cseppek

nagyszerűen hatnak gyomor bajoknál, nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorégettség, bizsás tehetet, fellujtság, savanyu felbőgés, hasmenés, gyomorégettség, felesleges nyálkákiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs, székülés.

Hathatós gyogyszernek bizonyult lejtájsána, a menyinyhen ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél étellekel és italokkal, giliszták, májbajok és hámorrhoidáknál.

Említett bajoknál a **Máriacelli gyomor-cseppek** ávek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanusit. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg á. a 70 kr.

Magyarországi foraktár:

Török Jozsef gyogyszertára
Budapest, Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (G. Brady) és ezen szavakkal: „Valodiságát bizonyítom“.

A **Máriacelli gyomor-cseppek** valódián kaphatók

Szabadkán Gálffy György és Nyértit Béla gyogyszertárában.

Nyomatott Schlesinger Sándor könyvnyomdájában Szabadkán.